

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ד בתמוז תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין ב'
דף היומי בהלכה: מסימן רמ"ד אמצע סעיף א' "ואם היתה" עד סעיף ב'.
מוסר: 'והנה ידוע בזמננו' עד 'ולמה הדבר דומה'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: ארחות צדיקים שער הנדיבות
'השישית שיזכור אם יש בו' עד 'החמש ועשרים'.

ענייני דיומא

האם מותר להסתפר בימי בין המצרים לצורך הנחת תפילין כראוי?

והריסים, נחלקו הפוסקים אם הוא בכלל איסור התספורת.
וגילוח שיער לצורך צניעות (בנשים) או קיצורו לצורך הנחת תפילין, מותר.
(מתוך משנה ברורה סימן תקנא סעיף יב-יג ו"ס"ק פ; ביאורים ומוספים דרשו, 96-97)

הגילוח והתספורת אסורים בשבוע שחל בו תשעה באב, והאשכנזים נוהגים
להחמיר בכך מ"ז בתמוז ואילך.
האיסור הוא על כל איזורי השיער שבגוף, אולם את שיער השפם מותר לגלח
כשהוא מפריע לאכילה, מלבד בתשעה באב עצמו; לגבי מריטת שיער הגבות

הדף היומי בהלכה

במה חוששים יותר ל'מראית העין' באיסור דאורייתא או באיסור דרבנן?

במראית העין של איסור דרבנן. אך רבים מהפוסקים סוברים להיפך, שדווקא
באיסור דאורייתא לא חששו בשל רבים, כיון שלא יחשדו את הרבים שהם
עוברים על איסור דאורייתא; אבל באיסור דרבנן, עשויים הרואים לחשוד את
הרבים שעוברים עליו, כיון שהוא קל יותר בעיני המון העם.
(משנ"ב רמ"ד, י"ג; ביאורים ומוספים דרשו, 10)

כפי שלמדנו, בעבודה שזהות הבעלים מפורסמת, אסור להעסיק גוי בקבלנות
בשבת, מחשש 'מראית העין', כלומר, שיחשדו כי מדובר בשכיר יום, אשר אסור
להעסיקו בשבת משום איסור 'אמירה לגוי'. ונחלקו הפוסקים בנוגע לעבודה
הנעשית עבור רבים: יש מקלים, כפי שמצאנו בהלכה אחרת (ראה שו"ע יו"ד
קמ"א, ד') שיש בה חשש מראית העין של איסור דאורייתא, והקלו בה קְּשָׁל
רבים, מטעם שהרואים לא יחשדו את הרבים באיסור; וכל שכן בנדוננו שמדובר

הדף היומי בהלכה

מתי יהיה מותר לבנות בית כנסת בשבת על ידי גוי?

שלא יוכלו לבנות את בית הכנסת כלל, וכגון שהקבלן היחיד שיש באפשרותו
לבנות את בית הכנסת הוא גוי ומתעקש לעבוד גם בשבת - מותרת עבודת
הגוי בשבת, ובתנאי שיתפרסם שמדובר בקבלנות. ובאין ברירה אחרת, יתכן
שמותר להעסיקו בשבת אף כשכיר יום.

(משנ"ב רמ"ד, יג; ביאורים ומוספים דרשו, 11-12)

בהמשך לאמור בענין עבודה הנעשית עבור רבים: אם מדובר בצורך מצוה,
כגון בניית בית הכנסת - בודאי עשויים הרואים לחשוד כי הציבור עבר על
האיסור בשוגג, מתוך 'הוראת היתר' לצורך המצוה. ובמקום שהשלטונות
אינם מניחים לעשות מלאכה בפרהסייה בימי חגם - יש גם חילול ה' בדבר
שבני ישראל יניחו לגויים לעבוד עבורם בשבתות בפרהסייה, ובפרט כשמדובר
בבנין בית הכנסת, ששם ישראל מפורסם עליו. אולם, במקרה שקיים חשש

הסיפור שסיפרו רבותינו על אדם שבנה את ביתו בקבלנות בשבת

פועל בשבת גם כשכיר יום. ולהלכה – יש להחמיר. ורבותינו ז"ל מספרים על אדם ששכר גוי לבנות בית בקרקע שלו, בקבלנות, והגוי בנה בשבת, ותושבי המקום היהודים התרעמו על כך, אך הוא לא שת לבו לדבריהם, ובתוך זמן קצר איבד את הקרקע.

(משנ"ב רמד, ז ר"י, וביה"ל ד"ה או)

כאמור, בעבודה שזהות בעליה מפורסמת, אסור להעסיק גוי בשבת בקבלנות, משום 'מראית העין'. ונחלקו הפוסקים בנוגע למקרה שבו ידוע שמנהגו של ישראל זה שעבורו מתבצעת העבודה לשכור רק פועל קבלן, או מקום שבו נוהגים כולם לשכור לעבודה זו רק פועל קבלן, ולא שכיר יום: יש מתירים, שהרי אין חשש שיחשדוהו; ויש אוסרים, מחשש שכיון שזהות בעלי העבודה מפורסמת, וכולם רואים שישראל מעסיק פועל גוי בשבת, יבואו להקל ולהעסיק

קנין חכמה

הדרך להיות מרוכזים בעבודת השי"ת

תפוסה רק במה שיוצא מפיו. וכך צריך גם העובד לפני מלך מלכי המלכים – הן במצוות התלויות בדיבור, כגון התפילה והברכות, להתבונן בכל מילה, ולהוציא את הדיבור מפיו כראוי, ולהיות מרוכז רק במה שאומר; והן במצוות התלויות המעשה, שיתבונן ויכוון לשם מי ולשם מה הוא עושה מעשים אלו. [ארחות צדיקים, שער הזכירה]

כפי שלמדנו בשבוע שעבר בספר 'ארחות צדיקים', מונה שלושים 'זכירות' – התבוננויות – שצריך לזכור תמיד, על מנת שעבודת השי"ת תיעשה בשלמות. אחת מזכירות אלו היא חובת הכוונה והריכוז בעבודת השי"ת: יתבונן האדם במי שעומד לשבח את המלך, בפני המלך, כיצד הוא נותן את דעתו על כל מילה, ונזהר בשפתו שתהיה ברורה, וכולו מרוכז בשבח המלך, ומחשבתו

פניני הפרשה

"אני נאלץ לומר לך שעל פי המצב הקיים לא נראה שבנך יחלים מהמחלה הקשה"

כל תקווה. אמר הרופא: "תרופה אין, אבל לפעמים מתאושש החולה ונרפא מעצמו ממחלתו. עם זאת, אני נאלץ לומר לך שעל פי המצב הקיים לא נראה שבניך יחלים מהמחלה הקשה".
 "כיצד תוכל לדעת שבני לא יחלים ממחלתו" שאל האב, והרופא השיב לו: "ראיתי שעיניו כבויים, הוא נראה כמי שאין לו כל רצון לחיות, ובמצב כזה אין לו סיכוי להחלים ממחלתו".
 אביו של רבינו הבין מה גרם לבנו לאבד את רצון החיים. הוא מיהר לביתו, ניגד למיטת בנו וזעק באוזני הילד החולה: "נדרתי נדר", אמר לו בקול מתייפח, "שאם תחלים ממחלתך ותשוב לאיתנך הראשון, אניח לך ללמוד תורה כאוות נפשך, ולא אמנע אותך עוד מלימוד התורה".
 כעבור ימים אחדים צעדו בני הקהילה אחר מיטתו של בן העשיר שנפטר, בעוד רבינו מחלים ומתאושש במהירות, ושב עד מהרה לשקוד על תלמודו. ואכן, חזקה על ההולך ללמוד שנעשה אדם גדול, ורבינו עלה והתעלה במעלות התורה והיראה, כשהוא הופך לתלמיד חכם מופלג ומוכר מאוד בעירו.
 פניני עין חמד פנחס

"איש כי יִדַּר נְדָר לָהּ" (במדבר ל' ג')

בהיותו כבן שתיים עשרה התייתם הגאון רבי אברהם פטאל זצ"ל, מאימו. הוא נותר עם שתי אחיותיו הפעוטות, ואביו שכרע באותה עת תחת חובות כבדים עקב מחלתה הממושכת של האם גדלם לבדו.
 בצער ובכאב שוחח האב עם בנו הגדול: "ידוע אני שחשקה נפשך בתורה והיא משוש חייך" אמר לו האב, "אך מה אעשה, והמצב אינו מאפשר לי להמשיך ולשלם שכר לימוד עבורך... לא זו בלבד, אלא שאני נאלץ לבקש ממך שתטה שכם לפרנסת המשפחה ותסייע לי לשלם את החובות הכבדים הרובצים על צווארי".
 עוד לפני שהספיק הילד בן ה-12 למצוא עבודה, תקפה אותו מחלה קשה, ומצבו הלך והחמיר עד שהגיע לשערי מוות רח"ל. בכירי הרופאים שהוזעקו מאירופה לטפל בבנו של אחד מעשירי הקהילה שלקה גם הוא במחלה קשה, בדקו גם את רבינו, אבל לאחר בדיקה קצרה נאלצו גם הם להודות שאין מזור למחלתו של הילד, ושהם אינם יכולים להציל את חייו.
 האב הלום הצער בא לפני רבני העיר וביקש מהם בכל לשון של תחינה ובקשה שיעיתרו בתפילה עבור בנו. בייאושו פנה אל הרופא, וביקש לשמוע האם אפשר

תשאלו כל אחד שלמד סנהדרין והוא יאמר לכם שזאת מסכת מתוקה מדבש. יש בה לומדעס, ואגדתא יש בה הרבה מאוד אמונה ומוסרי חז"ל

הרב יעקב לוסטיגמן

שאם יהודי נותן משלו לקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מחזיר לו בכפל כפליים. לדבריו, מסכת סנהדרין היא מסכת שיש בה את כל הנתונים כדי שכל אחד יחשוק בה וירצה ללמוד אותה מקצה לקצה: "תשאלו כל אחד שכבר למד סנהדרין והוא יאמר לכם שזאת מסכת מתוקה מדבש. יש בה לומדעס, ואגדתא, יש בה הרבה מאוד אמונה ומוסרי חז"ל, ויש בה גם עיסוק בענייני היום יום. זאת גם מסכת מרתקת שמי שלומד אותה מקבל עוד ועוד חשק. אני מכיר אנשים שבכל הזדמנות לומדים מסכת סנהדרין, כי הם פשוט אוהבים את הגמרא הזאת".

לסיום מזמין הרב אורנשטיין את המתלבטים להתחיל בלימוד למשך ימים אחדים, לפחות כדי לטעום מעט מהמסכת, ולאחר מכן לקבל החלטה אם להמשיך לפי סדר הדף היומי או לעבור למסכתות אחרות. יש לנו את השיעור המצולם שאפשר לצפות בו, ולהאזין לו בקו השיעורים של 'דרשו'. זה שיעור תמציתי. אני ממליץ לשואלים אותי ללמוד את הדף בצורה רצינית יותר, אבל מי שהשעה דחוקה לו ואין לו זמן ללמוד ביסודיות או להאזין לשיעורים ארוכים, יכול אצלנו לקבל את הדף כולו בתוך שיעורים של כרבע שעה או עשרים דקות בעזרת ה', ולהיות חלק מהמערך העצום והנפלא הזה של לומדי הדף היומי בכל רחבי העולם היהודי".

הרה"ג רבי אליהו אורנשטיין שליט"א, מגיד שיעור ב'דרשו' ור"מ בישיבת 'דרך ה' בירושלים, על ההזדמנות הגדולה להצטרף היום לרבבות לומדי הדף היומי בבלי עם תחילת לימוד מסכת סנהדרין.

היום מתחילים רבבות לומדי 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי בכל רחבי העולם, את לימוד מסכת סנהדרין, לאחר שסיימו אתמול את מסכת בבא בתרא בשעה טובה ומוצלחת.

שוחחנו עם הרה"ג רבי אליהו אורנשטיין, מגיד שיעור ב'דרשו' ור"מ בישיבת 'דרך ה' בירושלים, המוסר מדי יום מספר שיעורים לפי סדר הדף היומי לקהלי יעד שונים.

"למעשה יכול כל יהודי להצטרף ללימוד 'הדף היומי' בכל יום שייבחר", פותח הרב אורנשטיין את השיחה. "אבל אין ספק שעם תחילת לימוד מסכת חדשה, קל יותר להצטרף גם בגלל שזה נושא חדש, וגם בגלל שאנשים אוהבים לעשות דברים בשלמות, וללמוד מסכת מתחילתה ועד סופה זה דבר שכל יהודי שיש בו מעט יראת שמים, רוצה לעשות אותו".

הרב אורנשטיין מדגיש בדבריו שהלימוד מתאים לכל אחד. כל אחד מסוגל ללמוד גמרא, הכל תלוי רק במידת הרצון וההשקעה. מי שיתחיל ללמוד, יראה